

Magnetogram ni avtoriziran!

**MAGNETOGRAM
POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
ZA VTV VELENJE**

Velenje, 18. september 2012

TATJANA HUDOMALJ: Dober večer spoštovane gledalke, cenjeni gledalci. V nocojšnji oddaji Aktualno v studiu VTV Vaše televizije je naš gost predsednik Vlade Republike Slovenije gospod Janez Janša. Dober večer gospod predsednik!

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Dober večer!

TATJANA HUDOMALJ: Pa začniva tale nocojšnji pogovor pri vašem nedavnem delovnem obisku v Luksemburgu pri šefu evro skupine in luksemburškem premierju gospoda Jeanu Claudu Junckerju. Ker veliko se je govorilo, ugibalo o tem ali odhajate v Luksemburg po finančno pomoč. Ste tudi o tem razmišljali preden ste odšli na delovni obisk?

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: No, če bo potrebno oditi po finančno pomoč, bo potrebno v Bruselj, ne v Luksemburg. V Luksemburgu je šlo za posvetovanje o situaciji, v kateri je Slovenija, pa tudi v kateri je celotno evro-območje. Ni samo od tega odvisno, kako bomo mi ravnali v prihodnje, kako bo s to pomočjo, odvisno je tudi od razmer znotraj evroskupine, ukrepov, ki jih bo sprejemala Evropska centralna banka, od odločitev, ki bodo sprejete na evropskem nivoju v prihodnjih mesecih, ki bodo seveda vplivale na stanje naše skupne valute, na položaj naše skupne valute na ceno našega zadolževanja, ne samo Slovenije ampak vseh evro držav. Tako da je ta problem kompleksen in seveda gospod Juncker poleg tega, da je šef evro-skupine in nekdo, ki pozna situacijo v evro-območju daleč najbolje, je tudi dolgoletni predsednik vlade ene od evropskih držav z mnogimi izkušnjami. Pozna ne samo Luksemburg, ki je država sicer manjša od Slovenije, ne po nacionalnem dohodku, ampak po velikosti in po številu prebivalcev, pozna tudi razmere v drugih evropskih državah. Beseda je seveda tekla tudi o situaciji v Španiji, Grčiji, na Portugalskem, na Irskem, kjer tudi razmere v teh državah vplivajo na skupno valuto in to vpliva potem tudi na naš položaj oziroma na ceno našega zadolževanja in na pribitke na slovenske državne obveznice. Tako, da je pogovor trajal skoraj štiri ure in slika o tem, kako se bodo stvari gibale v naslednjih mesecih, je bila meni po tem pogovoru bolj jasna.

TATJANA HUDOMALJ: Pa tudi gospod Juncker, kolikor smo lahko prebrali, slišali, je nekako dejal, da verjetno zaupa, če uporabiva ta izraz, slovenski vladi, da bo naredila vse, da za finančno pomoč ne bo potrebno zaprositi in da bodo tudi reforme, ki se obetajo tiste, ki bodo preprečile pravzaprav, da zaprosi Slovenija za to pomoč.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Osebno poznam gospoda Junckerja že kar dolgo časa. Sodelovali smo štiri leta našega prejšnjega mandata. V tistih štirih letih v tistem obdobju je Luksemburg predsedoval Evropski uniji in dve leti kasneje tudi Slovenija. Luksemburg je usklajeval evropski proračun za obdobje 2007-2013 takrat smo zelo veliko sodelovali. Ko je

Slovenija vodila Evropsko unijo, smo skupaj pripravili nekatere predloge vezane na recimo krepitev evra, takrat je šlo za začetek spopada z gospodarsko krizo. In seveda gospod Juncker ve, da tisto, kar je Slovenija takrat obljubila, je tudi naredila in Slovenija je bila zelo kredibilen partner pred in tudi po koncu vodenja Evropske unije. To je bilo neko splošno mnenje po Evropi takrat, ne glede na to, katera stranka je imela kakšno vlado v kakšni državi in nekaj te kredibilnosti je Slovenija obdržala, nekaj jo je izgubila v zadnjih letih, nekaj pa jo je obdržala in to je pomembno, da so stvari prikazane drugim takšne kot dejansko so. Najslabše je, če stvari olepšuješ.

To se je dogajalo v primeru Grčije, dogajalo se je v primeru Irske še pod prejšnjo vlado, dogajalo se je tudi v primeru Portugalske pod prejšnjo vlado, dogajalo se je pod sedanjo vlado v Španiji v začetku letošnjega leta. Navzoč sem bil na sestanku evropskih voditeljev, kjer je predsednik španske vlade dejal, da Španija niti slučajno ne bo prišla v položaj, ko bi morala zaprositi za kakršnokoli pomoč, čez dva tedna so javno dejali, da potrebujejo pomoč za reševanje španskega bančnega sistema in seveda od tistega trenutka naprej se španska vlada in njen predsednik spopada s problemom kredibilnosti oziroma verodostojnosti. Seveda mi, niti jaz osebno, niti naša vlada ne želi nikoli priti v ta položaj, zato situacijo opisujemo takšno kot je, se pravi kot resno.

Vemo, kaj je treba narediti zato, da pomoč ne bo potrebna, ne izključujemo pa te možnosti, ker v Sloveniji je veliko odvisno ne samo od vlade, ampak tudi od tistih, ki lahko zahtevajo referendum, od tistih, ki lahko zagotovijo dovolj glasov za ukrepe, ki potrebujejo ustavno spremembo ali pa dvotretjinsko večino. Skratka ni vse v naših rokah in slika takšno kot je brez olepševanja pa tudi brez pretiravanja prikazujemo tudi našim partnerjem v Evropi in v svetu in zaradi tega ne trpi naša verodostojnost. Se pravi tudi, če bi prišli hipotetično v položaj, ko bi moral zaprositi za mednarodno pomoč bo ta vlada naredila to s polno kredibilnostjo glede na to, da vsi vedo, da nismo ničesar skrivali.

TATJANA HUDOMALJ: Je pa ena izmed vaših izjav v medijih, in sicer Sloveniji grozi nelikvidnost, če do oktobra ne bo uspela prodati obveznic sprožila zelo burno reakcijo, predvsem v Pozitivni Sloveniji, ki je celo vložila zahtevo za sklic izredne seje državnega zbora, ki je mimogrede ne bo sklical predsednik državnega zbora gospoda Virant. Takrat so vas pozval nekako k državotvornosti, odgovorni drži in dodali, če tega niste zmožni, da odstopite.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Če opozicija misli, da vlada ne opravlja dela dobro in mislijo, da imajo večino za neko drugo vlado, lahko vložijo konstruktivno nezaupnico. Potrebuješ samo deset podpisov poslancev, imajo jih trikrat oziroma štirikrat toliko in nobenega problema. Ni treba tega vprašanja prelagati na vlado samo, ki nima časa, da se s tem ukvarja.

Kar se moje izjave tiče, je to pač izjava, ki zgolj povzema dejansko stanje. Če mi ne bi prepolovili proračunskega primanjkljaja z zakonom o uravnoveženju javnih financ, ki smo ga sprejeli maja, potem bi bila Slovenija že zdaj nelikvidna, ker smo prepolovili ta strošek. Ampak zakon je začel veljati šele junija in je učinek nekoliko nad polovičen. Še vedno potrebujemo za letošnje leto denar, ki smo si ga na nek način hipotetično sposodili v prvi polovici leta, ko smo peljali porabo, kakršna je bila, glede na sprejeti proračun v lanskem letu in seveda tudi denar za 3% proračunski primanjkljaj, ki ga še vedno imamo, ker takšnega reza v javno porabo z enim korakom ni bilo možno narediti ne da bi prizadeli kakšen sistem toliko, da bi težko funkcioniral in zato se je Slovenija primorana zadolževati na mednarodnih finančnih trgih ali če hočete primorana je prodajati državne obveznice.

Te obveznice mora nekdo kupiti in če jih nihče ne kupi se ne moreš zadolžiti in to pomeni, da si nelikviden, potem lahko čaraš doma s kakšnimi prijemi za nekaj mesecev in potem zmanjka tega manevrskega prostora in te morajo drugi reševati.

To je, če bi prišli v takšno situacijo, da bi recimo skrivali to stanje, ga zamolčali ne samo slovenski javnosti, ampak tudi našim kolegom v evro sistemu oziroma v evro območju, s katerimi delimo skupno valuto, bi bilo to neodgovorno, tako do slovenske javnosti, ki bi bila šokirana naenkrat kot seveda do naših partnerjev v evro območju, ki jih lahko en tak nenaden šok, ko neka država trdi, kako je vse v redu, potem pa naslednji dan praktično razglasi nelikvidnost, se pravi nima denarja, da plačuje tekočo porabo. To strese finančne trge in škoduješ tudi vsem ostalim, ki so v evro-območju in uporabljajo isto valuto, zato je resnica ravno obratna.

Neodgovorno bi bilo, če bi mi to stanje skrivali pred našimi partnerji in pred slovensko javnostjo. Razumem pa velik del sedanje opozicije, da je na to navajena, ker so to počeli zadnja tri leta, zato je situacija tudi tako resna kot je. Če bi prej priznali, da se situacija poslabšuje, da je potrebno narediti še kaj drugega kot zgolj najemati kredite, drage kredite - v zadnjih treh letih, ko se je slovenski državni dolg podvojil - potem bi bili danes že na neki hitri poti iz krize, tako pa je ta vlada potisnjena v položaj, ko mora v nekaj mesecih narediti vse tisto, kar se prej v treh letih in pol ni.

TATJANA HUDOMALJ: Gospod predsednik, ko ste bili nazadnje v studiu letos spomladi sva govorila o prejšnjem paketu ukrepov. Če morda samo v stavku ali dveh pogledate koliko so recimo dejansko prinesli, privarčevali, koliko so bili uspešni in potem morda pogledava še kakšen je ta tretji paket ukrepov.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Zdaj eno so ukrepi zato, da zmanjšamo porabo oziroma, da se poraba prilagodi ali pa približa kolikor je možno temu, kar dejansko ustvarimo in kar lahko plačamo, kar lahko financiramo. Drugo so pa ukrepi zato, da bi več ustvarjali, da bi gospodarstvo dobilo dodaten kisik in da bi bilo potrebno zaradi tega, ker je iz tega več prihodkov nadaljnje zmanjševati javno porabo, ker bi to imelo tudi negativne učinke. To, kar smo naredili z zakonom o uravnoveženju javnih financ maja ni vitalno prizadelo nobenega sistema. Spremenili smo skoraj 50 zakonov, kar pomeni, da se je zelo malo poseglo v posamično strukturo posamičnih sistemov, pa še to tam, kjer je šlo za nadstandard oziroma za prihodke nad povprečjem. Recimo pri dodatkih za rekreacijo se je poseglo samo pri upokojevcih, ki imajo nadpovprečne pokojnine, samo tam so se zmanjšali pri raznih izjemnih pokojninah oziroma prihodkih in dodatkih, ki se plačujejo iz proračuna se je poseglo samo v tiste dodatke, ki so nad povprečno pokojnino, se pravi ni se poseglo v denar, ki ga nekdo dobiva tudi če ni vplačeval prispevkov v pokojninski proračun, če je dobival manj kot 622 evrov, kar je povprečna pokojnina. Ta vlada ni prizadela 26 tisoč upokojevcem, kot se zdaj na veliko razlaga kot ne vem kakšna krivica, ker nihče od teh, ki dobiva povprečno pokojnino, ki ne dobiva nadpovprečne pokojnine ali pa po seštevku nadpovprečnega denarja na mesec ni bil prizadet, je bil avtomatsko izključen iz teh ukrepov. Vse to je zneslo na koncu skoraj polovico našega tekočega proračunskega primanjkljaja in približno tako se bo seveda to odrazilo tudi ob koncu leta, ampak še vedno imamo tri in še nekaj odstotkov bruto domačega proizvoda proračunskega primanjkljaja v letošnjem letu in tega je treba v prihodnjem letu dodatno znižati. To ni samo želja te vlade, ampak obveza, ki jo ima Slovenija do naših evropskih partnerjev in to je tudi obveza, ki seboj potegne sankcije.

Če tega ne narediš pomeni, da morajo davkoplačevalci v tistih državah, ki imajo isto valuto in so bolj disciplinirani, imajo uravnovežen proračun - recimo Nemčija, Nizozemska, skandinavske države - plačevati zate in tega nihče noče v Evropi več. Torej se bodo sankcije dejansko izvajale in to je en del zgodbe.

Drugi del teh naporov je seveda sprejemanje ukrepov zato, da bo gospodarstvo lažje delovalo in tukaj je vlada že aprila sprejela prvi paket, ko smo razbremenili gospodarstvo, ko smo kljub temu, da je denarja malo, znižali nekatere davčne stopnje zato, da bi lahko gospodarstvo več investiralo, več zaposlovalo in iz tega bi se kljub nižjim stopnjam tudi več nabralo v skupni

blagajni. Poleti smo predvsem spreminjali zakonodajo, ki omogoča lažje investiranje, ki poenostavlja postopke zato, da neko podjetje zgradi novo halo ali pa investira.

Mimogrede, naredili smo 100% davčno olajšavo na vse investicije za raziskave in razvoj. Zadnje dni poslušamo različne ljudi v Sloveniji, ki tega niso opazili, čeprav so na pomembnih položajih, ko razlagajo češ, da ta vlada nič ne naredi za znanost. Ravno tukaj je največja spodbuda kadarkoli obstajala v Sloveniji za znanost, za raziskave, ker to več ali manj upravljajo znanstveniki in, ker državnega denarja ni dovolj je seveda, ni šel v gospodarstvo. Gospodarstvo financira znanost, če od tega nekaj ima in če je dodatno vzpodbujena in ta davčna olajšava je seveda dodatna vzpodbuda. Tretji paket zajema ta dva oziroma te tri tako imenovane reformne zakone, se pravi pokojninski zakon pa delovno pravna zakonodaja zajema vrsto ukrepov, ki bodo razbremenili gospodarstvo različnih nepotrebnih administrativnih postopkov in ta paket, to je tudi najbolj odmevalo v javnosti, predvideva spremembo davčne zakonodaje, po kateri bodo neplačniki davkov pač nad določeno vsoto javno objavljeni.

TATJANA HUDOMALJ: Mislim pa, da zelo odmeva glede tega tretjega paketa v javnosti tudi reforma trga dela. Vsaj tisto, kar smo doslej lahko slišali torej zaposlovanje in ta tako kot so rekli fleksibilnost na vseh nivojih.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: To, kar imamo danes v Sloveniji, je za gospodarstvo škodljivo. Za državljane je pa nepravilno, oziroma je tudi neustavno. Danes imamo v Sloveniji dve kategoriji zaposlenih. To so zaposleni za nedoločen čas, predvsem v javni upravi in v javnem sektorju, katerih delovno mesto je zelo zaščiteno. Na drugi strani imamo zaposlene za določen čas, gre predvsem za mlade, večina mladih je zaposlenih za določen čas, kjer je zelo velika fleksibilnost. Se pravi, tisti, ki je zaposlen za določen čas, nima nobene varnosti. Fleksibilnost v tem smislu, da izgubi delo brez kakršnihkoli pravic, ko se mu ta zaposlitev za določen čas izteče in brez kakršnekoli odpravnine, je pa 100-procentno. Se pravi, v tem trenutku imamo v državi tako imenovano divjo prožnost.

Nimamo varne prožnosti, imamo divjo prožnost pri sto tisočih, ki so zaposleni za določen čas. Zdaj, s to spremembo zakonodaje odpravljamo razliko, sploh ne bo teh kategorij več, zaposlitev za nedoločen pa za določen čas, bo enotna pogodba o zaposlitvi, in vsak bo pravice pridobival glede na to koliko časa bo zaposlen. Zdaj pa imaš nekoga, ki je zaposlen 15 ali pa 10 let, za nedoločen čas in če izgubi delo ima celo serijo pravic. Tisti, ki pa je recimo 10 let delal za določen čas po eno leto, nima nobenih pravic, pa je delal ravno tako 10 let, ravno tako je plačeval prispevke in tako naprej, to je tudi neustavno, stanje, kakršno je na trgu dela danes v Sloveniji je neustavno. Torej, ta enotna pogodba bo to odpravila in bo dejansko vzpostavila tako imenovano varno prožnost. Nekdo bo lažje izgubil delo, če ne bosta prišla skupaj z delodajalcem, vendar bo upravičen do ustreznih nadomestil in tako naprej in bo tudi lažje dobil novo delo. Ker danes delodajalci ne zaposlujejo za nedoločen čas ravno zaradi tega, ker se bojijo, da čez eno leto ne bo več dela, ali pa bo dela bistveno manj, in človeka, ki so ga zaposlili, enostavno ne bodo mogli odpustiti, oziroma bodo na lastne stroške morali plačati še odpravnine. In zaradi tega je danes v Sloveniji nekaj deset tisoč ljudi manj zaposlenih, kot bi jih lahko bilo, ne glede na to kakšen je gospodarski položaj.

TATJANA HUDOMALJ: Gospod predsednik, če vprašam zelo laično, na čigavi strani je potem ta reformni paket, na strani delodajalcev, ali na strani zaposlenih, v katero smer bodo šla pogajanja, s sindikati bodo verjetno spet zelo trda.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Vlada tukaj ni zastopnik interesov ne enih, ne drugih, vlada je tukaj zastopnik splošnega interesa, zato je tudi predlog zakona, ki je bil ponujen v razpravo, takšen, da skuša izravnati to krivično situacijo v Sloveniji, ko so nekateri samo varni, drugi so pa samo prožni. Tako da vlada bo prisluhnila dobrim predlogom z obeh strani, tako od sindikatov kot s strani delodajalcev, ne bo pa stopila ne na eno, ne na drugo stran, vlada je pač

tukaj zastopnik splošnega interesa in partnerja v tem dialogu, ki morata doseči kompromis, so predvsem sindikati in delodajalci. In če bodo, tam kjer bodo oni dosegli dogovor in kompromis seveda, vlada ne bo nastopala z drugačnimi stališči.

TATJANA HUDOMALJ: Pokojninska reforma, očitek, da ste pripravili zelo podobno pokojninsko reformo kot ste jo pred časom pravzaprav sesuli in zaradi katere lahko rečemo, da je padla tudi prejšnja vlada.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: No, ugovarjati je možno vsem trem stvarim. Prejšnja vlada ni padla zaradi pokojninske reforme. Prejšnja vlada je padla, ker je pokojninsko reformo razglasila za glavno rešiteljico položaja, ne da bi se ukvarjala s stanjem v gospodarstvu, ne da bi se ukvarjala s sanacijo bančnega sistema, ne da bi sploh pogledala resno glavne probleme na trgu dela in ne da bi sploh dojela, da je v Slovenijo prišla kriza, ki ne bo minila tako kot neka kratkotrajna nevihta, ki jo je treba prevedriti pod nekim napuščem. Delalo se je pa ravno to, ustavljalo se je pod napuščem, kupovalo čas, najemalo kredite, in potem, ko je voda tekla v grlo, so proglasili pokojninsko reformo, ki bi mogoče s kratkoročnimi učinki, če bi bil tisti Svetlikov zakon sprejet, predstavljala 10 odstotkov tega, kar je potrebno pridobiti za rešitev vsega, pa potem tudi kot glavni razlog za to, da je Slovenija v tej situaciji. Tudi po Evropi so razglasili to pokojninsko reformo kot ključni ukrep, ki ga mora Slovenija sprejeti, pa bo nad vodo. To je pomemben ukrep, predvsem dolgoročno. Kratkoročni učinki tega, kar je predlagala Pahorjeva vlada, so bili pravzaprav nični, zato Ustavno sodišče zaradi tega tudi ni moglo prepovedati referendumu, ker so ustavni sodniki rekli, saj kratkoročnih učinkov ni, če bo zakon zavržen po enem letu lahko itak predlagate novega, ne bo nobenega vpliva na socialne ali pa človekove pravice končno, ki jih ščiti ustava.

To, kar mi zdaj predlagamo, je strukturno nekaj drugega. Mi ne predlagamo samo popravkov obstoječega pokojninskega sistema, mi predlagamo očiščenje pokojninskega sistema. V obstoječem pokojninskem sistemu je kakšnih 40, 48 kategorij, ki tja ne spadajo, pa se izplačujejo kot pokojnine. To bo šlo v ostale proračunske postavke. Danes se velikokrat zelo krivično govori, koliko upokojeanci porabijo, ampak tega denarja je bistveno manj, če se iz pokojninske blagajne odštejejo ti razni dodatki, ki nimajo nobene veze s pokojninami, pa s plačami in prispevki. Se pravi, to je prva velika razlika od tega, kar je predlagal gospod Svetlik.

Druga takšna velika razlika je, da, in zato so sindikati predlagali referendum. Predlagali so ga sindikati, ne Slovenska demokratska stranka. Slovenska demokratska stranka ni vložila zahteve za referendum o pokojninskem sistemu, kljub temu, da se s tistimi predlogi v celoti nismo strinjali, imeli smo svoje predloge, ampak vlada se ni bila pripravljena niti minuto pogovarjati o njih. Taka druga takšna velika razlika je v tem, da bistvo teh popravkov pokojninskega sistema danes, ko mi predlagamo ta zakon, ni v podaljšanju starostne meje za upokojeitev, ampak je v podaljšanju dejanske delovne dobe. V prejšnjem predlogu je vse temeljilo na tem, da je potrebno delati do 65. leta in bo vse rešeno. To seveda ni res, lahko nekdo dela do 65. leta, ampak če plačuje samo 30 let recimo v pokojninsko blagajno, ta pokojninska blagajna nikoli ne bo polna. Vi lahko tudi starostno mejo podaljšujete, kolikor hočete, če se mladi ne vključujejo v pokojninski sistem, ker bo zavarovancev vedno manj, to ne bo rešitev.

Zato predlagamo individualne pokojninske račune, kar pomeni, da to sistema ne spreminja, še vedno je to solidarnostni sistem, ampak vsak lahko pogleda, koliko je vplačal. Mladi danes znajo izračunati, kateri paket na Mobitelu je bolj ugoden za njih in znajo tudi izračunati, koliko jim to odnese pri plači, če morajo plačati vsak mesec 10 procentov v pokojninsko blagajno. Mislijo, da to gre nekam, kjer tega denarja ne bodo nikoli več videli. Če bi imeli svoj račun, kamor pogledajo, virtualni račun, je to potem drugačen odnos, so bolj zainteresirani za

vstopanje v redno zaposlitev, ker vplačujejo tudi v pokojninsko blagajno, namesto dela preko študentskih servisov tam do tridesetega leta. Iz tega potem nima ne pokojninska blagajna, ne oni sami zelo veliko. Torej, sprememb je veliko, to ni isti, ni to isti zakon.

Lani se je govorilo o pokojninski reformi, zdaj se govori o pokojninski reformi. Nekaj predlogov je enakih, ker je pač, drugače se tega ne da urediti, ampak v bistvu so pa tri ključne razlike, zaradi katerih je tudi, če se ne motim, danes sindikalna stran zelo jasno povedala, da je to predlog, o katerem so se pripravljene pogovarjati, da se je šlo naproti njihovim zahtevam. Glavni očitke Svetlikovemu pokojninskemu zakonu s strani sindikatov je bil lani ravno to, da gradijo samo na starosti, nič na dejanski delovni dobi, oziroma ne na dejanski delovni dobi, kar je bilo skrajno krivično do tistih, ki so prej začeli delati.

Sindikati realnega sektorja v glavnem zastopajo delavce s srednjo izobrazbo, poklicno izobrazbo, velika večina njihovega članstva je to, tudi ljudi, ki so šli delati takoj po osnovni šoli, in je zelo nepravilno, da nekoga, ki je začel delati s 15-imi leti, siliš, da plačuje v pokojninsko blagajno 10 let dlje, dobil bo pa na koncu enako pokojnino, oziroma enak delež kot nekdo, ki je delal, ki je plačeval 10 let manj, samo zaradi tega, ker sta oba dosegla 65 let starosti v nekem trenutku. To je bil ključni problem za sindikate, ta problem smo odpravili, ne da bi zaradi tega zmanjšali finančne učinke, in zaradi tega tudi verjamemo, da bo ta socialni dialog, ki se je danes začel, pripeljal do uskladitve vsaj teh ključnih prijemov in da ta zakon ne bo napaden z referendumom.

TATJANA HUDOMALJ: Gospod predsednik, je že kaj bolj jasno kaj se dogaja v slovenskem bančnem sistemu, Banka Slovenije v poročilu o stanju ne ugotavlja nepravilnosti, slišimo pa o nekako skoraj neverjetnih dveh milijardah evrov slabih posojil, recimo Nova ljubljanska banka.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Če bi bilo samo dve milijardi slabih posojil v slovenskem bančnem sistemu, potem bi bil problem bistveno manjši. Dejstvo je, da jih je več, da se natančne številke brez inštrumenta, ki bo to ovrednotenje omogočil, seveda ne da ugotoviti. Da se sklepate in stanje je pač resno predvsem zato, ker ključne banke, ki so v glavnem še vedno v večinsko državni lasti in na to krizno stanje niso pravočasno reagirale. V Sloveniji imate dobre in slabe banke, imate banke, ki imajo težke izgube in imate banke, ki kljub tem kriznim časom nimajo izgub, ker so se že leta 2009, ko je finančna kriza prišla v Slovenijo s polnimi koraki, prilagodile na to stanje. Kar seveda pomeni, da kriza ni kriva za tako veliko število slabih naložb in negativno bilanco največjih bank. Ker ob teh bankah v istem prostoru, v istem gospodarstvu, ob istih razmerah na evropskih trgih poslujejo banke, ki nimajo izgub. Ampak recimo nekatere med njimi, recimo Nova ljubljanska banka je šele lansko leto sploh ustanovila službo, ki se je začela ukvarjati s slabimi naložbami. Tiste privatne banke, ki so danes nad vodo, so to naredile vsaj dve leti prej.

Slovenska demokratska stranka je leta 2009 predlagala zakon o čiščenju slovenskega bančnega sistema, o ustanovitvi tako imenovane slabe banke. To se čudno sliši, zdaj pravijo, če so že te banke slabe, zakaj bi še eno slabo ustanavljali, to je samo tehnični izraz, gre za institucijo, na katero se prenesejo slabe naložbe, zato da se s tem posebej upravlja, zato da s slabimi naložbami še naprej ne gospodarijo tisti, ki so jih zakrivali. Če bi bili tisti sposobni za reševanje, potem sploh ne bi prišlo do takšnega stanja. To je zelo pomembno.

Tukaj gre tudi za človeški faktor, nenazadnje tudi za ugotavljanje odgovornosti, in da se potem iz teh slabih naložb naredi, kolikor je možno tudi tekom časa, pa recimo računajoč na izboljšanje stanja v gospodarstvu, čim več rezervnih sredstev, s katerimi se te luknje zapolnijo in da se čim manj obremeni davkoplačevalce. Če pa gremo v to, kar predlagajo nekateri, se pravi, da bi še kar dokapitalizirali te banke, kot se je to delalo v zadnjih treh letih, se pravi državne banke, bi to pomenilo, da to neposredno v celoti plačujejo davkoplačevalci iz proračuna, oziroma iz davka. To, kar se zdaj predlaga, ustanovitev agencije za sanacijo, je do

davkoplačevalcev bistveno bolj prijazno, tudi bolj pravično, omogoča tudi ugotavljanje odgovornosti, kar je tudi zelo pomembno, ker če tega ne bomo naredili, tako kot se to ni naredilo leta, sredi 90-ih let, ko smo prvič sanirali slovenske banke, potem se bo ta situacija čez deset let ponovila, bodo ponovno pokradli milijarde in se ne bo nikomur nič zgodilo.

TATJANA HUDOMALJ: Morda še vprašanje ob koncu tega pogovora. Vlada je v teh dneh na Koroškem, zadali ste si, da boste vsak mesec obiskali eno izmed regij, zakaj je bil zdaj izbor koroška regija.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Deloma je kriva statistika, kajti najprej gremo v tiste regije, kjer so razvojni kazalci lahko seveda pozitivni, vendar pa, kjer statistika kaže, da je regija pod povprečjem, ko gre za standard, ko gre za prejemanje državnih pomoči. In seveda obiskujemo tudi regije, kjer so se kakšne stvari ustavile.

TATJANA HUDOMALJ: Tako kot cesta recimo tukaj na Koroškem.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Recimo. Kjer so se ustavili projekti, ki so državnega pomena, kot tretja razvojna os, in ker pač želimo stvari pognati naprej.

TATJANA HUDOMALJ: Zagotovo bo ena izmed tem tudi ta tretja razvojna os.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Zagotovo.

TATJANA HUDOMALJ: Dolgo, dolgo, osem, devet let, pa nobene rešitve.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Že več. Prva razprava o tem je bila nekje 20 let nazaj. Velika napaka, ker v zadnjih treh letih, ko je primanjkovalo za slovensko gradbeništvo večjih infrastrukturnih projektov in ko se je Slovenija zadolžila za več kot osem milijard evrov, vsaj del tega denarja nismo namenili za financiranje tretje razvojne osi. Danes bi bili številni odcepi lahko narejeni. Tako smo pa še v fazi, ko niti vsi prostorski problemi niso rešeni in te se zdaj pospešeno rešuje. Je pa glede na to, da smo se zadolžili do zgornjih meja, problem denar. Tako da, vlada bo v prihodnjih mesecih objavila mednarodni razpis za koncesijo za upravljanje z obstoječim avtocestnim omrežjem, tako da slovenske davkoplačevalce in plačevalce cestnine vsaj deloma razbremenimo tega bremena, ko je potrebno vračati kredite za izgradnjo avtocest.

Po drugi strani pa bomo ob tem razpisu, ali pa v nadaljevanju tega projekta, iskali tudi partnerje za izgradnjo tretje razvojne osi. Se pravi, denar, investicijski denar, s katerim bo ta gradnja dejansko možna. Iz proračuna pač tega v tem času v naslednjih letih, kolikor obstaja projekcija, ni možno sfinancirati, to je edina možnost in pač del vlade in naših kolegov pač v ustreznih službah se v zadnjih tednih zelo trudi, da se preučijo podobni primeri v drugih državah in da bi dejansko takšen mednarodni razpis tudi imel učinke.

TATJANA HUDOMALJ: Gospod predsednik, hvala lepa za nocojšnji obisk v studiu in uspešen obisk na Koroškem vam želimo.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA: Hvala za vabilo in hvala za vsebinski pogovor.